

Gemeente
Diemen

Tweede rapportage effecten coronacrisis

Oktober 2020

Inkomen en armoede

Portefeuillehouder: M.A. Sikkes-van den Berg
Afdelingsmanager: K. Schelling
Afdeling: Publiekszaken

Ingezette acties / maatregelen

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (Tozo)

Voor de eerste Tozo regeling zijn in totaal 976 aanvragen voor levensonderhoud ingediend en 140 aanvragen voor een bedrijfskrediet. In de tweede Tozo periode zijn 367 aanvragen voor levensonderhoud ingediend en 86 aanvragen voor bedrijfskrediet. Ruim 90% van deze aanvragen is afgehandeld. Eind september ontvingen 266 ondernemers een Tozo uitkering. Sinds 1 oktober kan een aanvraag voor de 3e periode (Tozo 3) worden aangevraagd. De verwachting is dat het grootste deel van de ondernemers die Tozo 2 hebben ontvangen ook Tozo 3 zullen aanvragen. Daarnaast kunnen ook ondernemers die niet eerder hebben aangevraagd een beroep doen op Tozo 3. Ook is het weer mogelijk om een bedrijfskrediet aan te vragen, tenzij het maximale krediet al bij Tozo 1 of 2 is toegekend.

Aanvankelijk was aangekondigd dat er bij Tozo 3 een vermogenstoets zou gaan plaatsvinden. Hier is op het laatste moment voorlopig van afgezien. Tot 1 april 2021 gelden dezelfde voorwaarden als voor Tozo 2. De Tozo 3 uitkering loopt tot uiterlijk 1 april 2021 zonder vermogenstoets. Vanaf 1 april 2021 kunnen ondernemers opnieuw Tozo aanvragen voor nog maximaal 3 maanden, maar dan zal er wel een vermogenstoets gelden. De Tozo 3 periode zal worden gebruikt om ondernemers waar nodig en waar mogelijk naar ander werk te begeleiden of door te laten stromen naar een reguliere Bbz uitkering.

Tot en met 30 september 2020 is voor een totaalbedrag ad € 4.564.000 ontvangen van het ministerie van SZW voor de regeling. Dit wordt budgettair neutraal verwerkt met de lasten van Tozo.

Team Sociale Zaken en team Administratie hebben deze omvangrijke klus onder zeer grote druk en met extra ondersteuning tot nu toe weten te klaren. De werkzaamheden omtrent de Tozo zijn nog niet voorbij. Naast het afhandelen van de nieuwe aanvragen en re-integratie van de ondernemers wordt ook aandacht besteed aan rechtmatigheidscontroles achteraf, op basis van signalen en steekproeven. Voor de langere termijn is het van belang goed te kijken naar de belasting en werkdruk van de medewerkers. Extra tijdelijke formatie, ook om het management te ondersteunen, zal naar verwachting noodzakelijk blijven. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf "Corona en de gevolgen voor de formatie".

Toename bijstand en gevolgen rijksvergoeding

In de regio Amsterdam wordt de economie (horeca, toerisme, veel ZZP'ers) extra geraakt door de huidige crisis. Jongeren vinden na hun studie lastiger een baan. Op basis van een nadere schatting zal het aantal huishoudens in de bijstand het komend jaar met 200 a 250 stijgen. Naar verwachting zal deze stijging doorzetten in 2021 als we ervan uitgaan dat de economie met behulp van de Rijksmaatregelen niet verder verslechterd. Medio oktober is duidelijk geworden dat het herstelpakket van het kabinet, op onderdelen in versoberde vorm, wordt voortgezet tot 1 juli 2021. De kosten voor de Tozo 1, 2 en 3 worden volledig gecompenseerd. Dat geldt ook voor de uitvoeringskosten van deze regeling.

Voor de uitkering als gevolg van de Participatiewet (P-wet) heeft een correctie plaatsgevonden. Het Ministerie van SZW heeft in de meicirculaire bekend gemaakt dat zij voor het berekenen van het definitieve budget gebruik zullen maken van de meest actuele instroom cijfers voor de bijstandsgerechtigden. Dit in tegenstelling tot voorgaande jaren. Het definitieve budget is op 30 september jongstleden bekendgemaakt. Voor Diemen is het definitieve budget 2020 vastgesteld op € 8,2 miljoen. Dit betekent een voordeel van € 577.000 ten opzichte van het eerdere voorlopig budget 2020. Een deel hiervan, € 154.000, wordt ingezet voor het opvangen van de wegvallende baten voor de Bbz.

Er is sprake van een forse stijging van het risico rondom de bijstandsuitkeringen. In de paragraaf weerstandsvermogen van de begroting 2021 is de inschatting en omvang van het risico rondom de BUIG daarom aangepast.

Beroep op bijzondere bijstand en minimaregelingen

Een toename van de werkloosheid en het aantal bijstandsuitkeringen in 2020 en 2021 veroorzaakt ook een toename van aanvragen voor bijzondere bijstand, met name woonkostentoeslag en minimaregelingen. Dit is in 2020 nog niet direct zichtbaar omdat de Tozo regeling is verlengd en veel mensen eerst een WW uitkering ontvangen, waardoor ze pas later een beroep op de (bijzondere) bijstand zullen doen.

Gezien de onzekerheid over het verloop van de pandemie en effecten op de economie vanuit de Rijksmaatregelen is in de 1e corona effectenrapportage uitgegaan van een extra benodigd budget voor het armoedebeleid in 2020 van € 150.000. De realisatiecijfers tot en met september 2020 zijn positiever uitgevallen dan destijds verwacht. Het extra budget is voor 2020 niet nodig.

Voor dit moment (begin oktober 2020) is de inschatting dat het beschikbare budget voor armoedebeleid in 2020 toereikend is. Een mogelijke oorzaak voor deze meevaller is dat nieuwe instroom nog onbekend is met de minimaregelingen en daar pas in een later stadium een beroep op doet.

Het college verwacht voor 2021 wel een extra beroep op minimaregelingen. De effecten op het armoedebeleid zullen naar verwachting in toenemende mate zichtbaar worden in de loop van 2021. In de begroting voor 2021 is daarom inmiddels € 180.000 extra voor het armoedebeleid gevraagd. Inmiddels is bekend geworden dat het rijk ook extra middelen toekend aan gemeenten voor armoede en schulden.

Steun- en herstelpakket werkloosheid, omscholing en tegengaan armoede- en schulden

Op de begroting van het Ministerie van SZW zijn diverse reserveringen getroffen om het flankerend beleid zoals aangekondigd in Kamerbrief Steun- en herstelpakket te starten dan wel in gang te kunnen zetten. Het betreft maatregelen op het gebied van begeleiding van werk(loosheid) naar werk, aanpak van jeugdwerkloosheid, (om)scholing en ontwikkeling en het tegengaan van armoede en problematische schulden. Een deel van dit flankerend beleid zal worden uitgevoerd door gemeenten.

Daarom komt er onder andere in 2020 € 40 miljoen en in 2021 € 90 miljoen beschikbaar voor de dienstverlening aan bijstandsgerechtigden door gemeenten en komt er in 2020 € 15 miljoen en in 2021 € 30 miljoen beschikbaar voor het gemeentelijk schuldenbeleid. Voor een ander deel van de middelen wordt nog onderzocht hoe deze middelen zo goed mogelijk tot uitkering kunnen worden gebracht. Hierover volgt naar verwachting bij de decembercirculaire 2020 meer informatie.